

הילכתא

לדעת לחיות כהלכה

דבר העורר

פריקט שיעורי הילכתא

100 שיעורים: בסיעתא דשמיא במהלך חודש אלול תשפ"ג ב' חודש תשרי תשפ"ג התקיימו שיעורי תורה מיוחדים ע"י מכון הילכתא, ציון דרך בכך שהשיעור השלישי בחוה"מ סוכות היה השיעור ה-100 של מכון הילכתא מאז היסודה.

בבית המדרש 'פינסק קרלין' שכונת בית ישראל ירושלים התקיימו השיעורים הבאים:

ביום חמישי ה' אלול פרשת שופטים ע"י הג"ר **יצחק שטראוס שליט"א** מחבר ספר משמחי לב על ד' מינים בשביעית, בנושא ארבעת המינים בשביעית ואתרוגני אוצר בית דין, בליווי מצגת מרתקת.

ביום חמישי י"ב אלול פרשת כי תצא ע"י הג"ר **אפרים קרלינסקי שליט"א** בנושא צורת התקיעות כהלכה, בליווי המחשבות והקלטות.

ביום חמישי י"ט אלול פרשת כי תבוא ע"י הג"ר **אלחנן בקרמן שליט"א** מחבר ספר 'משנת השדה' בנושא פטים של אתרוג וסוגי הדקלים, בליווי מצגת מרתקת.

ביום חמישי כ"ז אלול פרשת ניצבים ע"י הג"ר **פנחס וינד שליט"א** בנושא פרובול עובר 'חיסכון לכל ילד'.

בבית הכנסת 'מתמידים' שכונת קנה בושם בית שמש התקיימו השיעורים הבאים:

ביום שלישי ט"ז תשרי - א' דחוה"מ ע"י הג"ר **אלחנן בקרמן שליט"א** מחבר ספר 'משנת השדה' בנושא הרכבת זרעים האסורה והמותרת, בליווי מצגת מרתקת.

ביום רביעי י"ח תשרי - ב' דחוה"מ ע"י הג"ר **שמואל מאיר חשין שליט"א** בנושא תשלום על נסיעה בתחבורה ציבורית ושאלות ממוניות מצויות.

ביום חמישי י"ח תשרי - ג' דחוה"מ ע"י הג"ר **יצחק שטראוס שליט"א** מחבר ספר משמחי לב על ד' מינים בשביעית, בנושא ארבעת המינים בשביעית ודינם לאחר מצוותם, בליווי מצגת מרתקת.

בכולל ברסלב רמות ד' ירושלים התקיים שיעור ביום שישי כ"ז תשרי פרשת בראשית ע"י הג"ר **יוסף נייסם כהן שליט"א** והג"ר **משה הכהן טוויל שליט"א** בנושא מליקה בעוף עם המחשה בפועל.

ארגון השיעורים וניהולם כרוכים בעלויות גבוהות, מפאת כך אנו נאלצים לקחת פסק זמן לתקופה, להתארגן עם מימון כדי שנוכל להמשיך עם השיעורים לציונים שוחרי התורה. אנו תקווה שלקראת סוף זמן חורף הבעל"ט נוכל לשוב לקיים שיעורים תמימים כסדרן לזיכוי הרבים.

בהזדמנות זו אנו פונים לכל מי שנשוא השיעורים קרוב ללב, לפנות למערכת ולסייע בגופו ובכספו בכדי שנוכל לחזור לקיום השיעורים בהקדם האפשרי.

בברכת התורה
עקיבא יוסף לוי

נושא הגיליון

'זמן הביעור באתרוגים'

וְלִבְהִמְתָּהּ וְלַחֲיָה אֲשֶׁר בְּאַרְצָהּ

הקדמה: בגיליון שלפנינו יתבאר, האם יש חיוב ביעור באתרוגים? מתי הוא זמן הביעור? בגיליון הבא יתבאר אי"ה כיצד עושים ביעור? וכמה אתרוגים מותר לכל אדם להשאיר לצרכי ביתו לאחר זמן הביעור?

1. ביעור פירות שביעית

מקור הדין: כל אדם שיש לו קרקע בארץ הקודש, עליו להפקיר את כל הפירות שהקרקע מוציאה בשביעית, **שנאמר** (שמות פרק כג פסוק יא) וְהִשְׁבִּיעִית לְתַשְׁמֶנְתָּהּ וְנִטְשָׁתָהּ וְאָכְלוּ אֲבִלְנֵי עַמָּה, וַיִּתְּנֶם תֹּאכַל חֵיט הַשָּׂדֶה, כֹּן תַעֲשֶׂה לְכַרְמְךָ לְזִיֹּתָהּ. וְנֹאמַר (ויקרא פרק כה פסוקים ו' ו' ז') וְהִיתָה שְׁבַת הָאָרֶץ לָכֶם לֶאֱכֹלָה, לָךְ וּלְעַבְדְּךָ וּלְאִשְׁתְּךָ וּלְחוֹשְׁבֶּךָ הַגֵּרִים עִמָּךְ. וְלִבְהִמְתָּהּ וְלַחֲיָה אֲשֶׁר בְּאַרְצָהּ, תִּהְיֶה כֹל תְּבוּאָתָהּ לְאָכַל.

זמן הביעור: פירות של שביעית מותרים באכילה כל זמן שאותו סוג של הפרי מצוי עדיין בשדה, אבל אם כלה אותו סוג מן השדה, חייבים לבער את כל הפירות מאותו מין הנמצאים בביתו, ו**בספרא** (בהר פרשה א תחילת פרק א) הובא **בגמ'** (פסחים דף נב:) לומדים חובת ביעור **מהפסוק** (ויקרא פרק כה פסוק ז') וְלִבְהִמְתָּהּ וְלַחֲיָה אֲשֶׁר בְּאַרְצָהּ, תִּהְיֶה כֹל תְּבוּאָתָה לְאָכַל. מקיש בהמה לחיה - כל זמן שחיה אוכלת בשדה בהמה אוכלת בבית, כלה לחיה שבשדה כלה לבהמתן שבבית.

באופן דומה למד **התלמוד ירושלמי** (שביעית ט ג) **מהפסוק** (ויקרא פרק כה פסוק יב) מִן הַשָּׂדֶה תֹאכְלוּ אֶת תְּבוּאָתָהּ - שניתן לאכול מפירות שביעית כל זמן שהם בשדה.

ונפסק ברמב"ם (הלכות שמירת ויובל פרק ז הלכה א),

האיורים מתוך גיליונות 'כל מקדש שביעית' 19-20

(כט בשם החזון איש, שאם מפקיר קודם שהגיע זמן הביעור, לא צריך להוציאם מביתו - בתנאי שאינו חוזר וזוכה בהם עד אחר זמן הביעור, ולכן אם קונה דברים שלא ידוע מתי זמן הביעור, יכון שלא לזכות בהם עד אחר זמן הביעור. ואם כבר זכה בפירות יכול להפקירם לפני שמתחיל הזמן המסופק, והפירות נשארים הפקר ולא יזכה בהם עד גמר תקופת הספק שיזכה בהם שוב.

חשוב לציין שגם לאחר הביעור, שהפקיר את הפירות וחזר וזכה בהם הוא או אחרים, נוהגים בפירות קדושת שביעית.

3. האם צריך לבער אתרוגים

דבר באילנו: על הפסוק (ויקרא פרק כג פסוק מ) פָּרִי עֵץ הָדָר וורשת הגמ' (סוכה דף לה.) דבר שדר באילנו משנה לשנה. ומשום כך יש לברר האם אתרוגים חייבים בביעור, שלכאורה לעולם לא מגיע זמן ביעור כי לא כלה לחיה בשדה. ולעומת זאת מפורש בגמ' (ראש השנה דף טו.) אתרוג בת ששית שנכנסה לשביעית פטורה מן המעשר, ופטורה מן הביעור. בת שביעית שנכנסה לשמינית פטורה במעשר, וחייבת בביעור. הרי שיש חיוב ביעור באתרוג.

חייב בביעור: לדעת החזון איש (סימן יב ס"ק ב) אם כלו הפירות של שנה שביעית חייב בביעור, למרות שכבר יש פירות מהשנה השמינית. ומוכיח כדבריו מהמשנה (שביעית פרק ט משנה ד) שלא אוכלים מחמת הענבים הסתווניות של שביעית, ופירש הרמב"ם (פסח דף לה ה) משום שהם דומים לפירות של שנה אחרת. ואם בסתווניות שהם מין אחד עם הענבים וקדושים בקדושת שביעית, ורק משום שדומין לפירות של מוצאי שביעית אין אוכלין עליהן, כל שכן שאין אוכלין על פירות של מוצאי שביעית שאינם קדושים כלל, וכך נוקט החזון איש (סימן י"ז, סימן י"ט ס"ק ו), וכן הסיק בדרך אמונה (פרק י הלכה י) כי ביאור ההלכה ד"ה כלל גדול שהאתרוגים חייבים בביעור.

פטור מביעור: לדעת הרדב"ז (בהגהה על הפאת השולחן פרק ח סוף סעיף יג) בזמננו אין חיוב ביעור לאתרוגים, משום שעומדים על העצים ומתקיימים שנתיים ושלוש, ולא קוטפים אותם מהעצים כשנגמר הפרי אלא רק מה שצריך למצוה, והרבה אילנות מלאים כל השנה באתרוגים, ורק בזמן התנאים זמן הביעור היה בט"ו בשבט, משום שקטפו את האתרוגים וכלה לחיה מהשדה. ולדעת הגר"ר ניסים קרליץ זצ"ל (חוט שני עמוד רפג), אחר שהביא את דברי הרדב"ז, הסיק שבזמננו האתרוגים לא מחזיקים הרבה זמן על העץ.

לדעת הגר"ש אויערבאך זצ"ל (מנחת חלק א סימן נא ס"ק טו) מסתבר שאם גדלים הפירות של שנה שמינית לפני שנגמרו הפירות של שביעית, אין חיוב ביעור, מכיון שלא כלה לחיה מהשדה, וסיים שהחזון איש לא סבר כך וצ"ע.

4. זמן הביעור באתרוגים

השיטה הרווחת סוברת שיש זמן ביעור לאתרוגים, ונחלקו השיטות מתי הזמן של הביעור.

אחרי ראש השנה: לדעת הגר"ר משה פיינשטיין זצ"ל (אגרות משה י"ד חלק ה סימן נג) זמן הביעור הוא אחרי ראש השנה של שמינית, כי באתרוג הולכים אחרי זמן הלקיסה, ומה

שהיתר אכילת פירות שביעית מוגבל לזמן שאותו מין מצוי בשדה, אבל בזמן שאין מצוי לחיה בשדה חייב לבער אותו מין מהבית, ונדרש מהפסוק וְלִבְהֶמְתָּךְ וְלִחְתָּהּ אֲשֶׁר בְּאֶרְצְךָ, וזהו ביעור של פירות שביעית.

נחלקו הראשונים האם מצות ביעור שביעית הוא מדאורייתא או מדרבנן, הרמב"ם (ויקרא כה ז) מצדד שחיוב ביעור רק מדרבנן וקראי אסמכתא בעלמא, אבל לדעת הרמב"ם וכל הראשונים חיוב ביעור הוא מדאורייתא (דרך אמונה שמיטה ויובל פרק ז ס"ק ג).

וחידש החזון איש (שביעית סימן טו ס"ק ב) שגם אם כלו הפירות שעל העץ, אם יש עדיין פירות ממה שנפל על הקרקע, נחשב שלא כלה לחיה מהשדה.

2. איך מקיימים מצות ביעור?

אופן הביעור: שלוש דעות נאמרו בראשונים באופן ביעור פירות שביעית:

לדעת הרמב"ם (פירוש המשניות פרק ה משנה ג פרק ט משנה ב, הלכות שמיטה ויובל פרק ז הלכה ג, דרך אמונה ס"ק יד), ופשטות לשון רש"י (פסחים נב. ד"ה משום), בשעת הביעור הפירות מותרים באכילה ויחלק לכל אדם שיעור מזון ג' סעודות, כעבור זמן הביעור הפירות אסורים באכילה בין לעניים בין לעשירים, וחייב להשמידם על ידי שריפה או השלכה לים המלח או כל דבר שמאבדם, ואם יש לאדם רק שיעור מזון שלש סעודות עבירו ועבור בני ביתו (אף שלא הקנה להם), לא חייב לבערם ורשאי להשאירם לאכילה.

לדעת הראב"ד (בהשגתו על הרמב"ם שמיטה פרק ז הלכה ג), הביעור מתקיים בשני שלבים: בתחילה, כשכלו הפירות בעיר ובתחומה, יש להביא את הפירות לבית הדין המחלק או מפקיר את הפירות. וכשכלו הפירות מכל הארץ, חייבים לבערם ולאבדם מן העולם.

לדעת התוספות (פסחים דף נב: ד"ה מתבערין), והרמב"ן (ויקרא כה פסוק ז), על פי התוספתא (שביעית ח, ב), אין מצוה לבער את הפירות מן העולם, אלא חובת הביעור הוא להוציא את הפירות מרשותו ולהפקירם, שמכריז בשעת הביעור כל מי שצריך ליטול יבוא ויטול וחוזר ומכניס לביתו ואוכל והולך עד שיכלו.

וכתב במשפטי ארץ (משפטי ארץ שביעית פרק לא והערה 5, פרק לב) על פי דברי הפוסקים שהמנהג המקובל הוא לסמוך למעשה על שיטת התוס' והרמב"ן, ובהגיע זמן הביעור של פרי מסוים, מוציאים את הפירות מן הבית ומפקירים אותם בפני כמה אנשים, בדרך כלל האנשים לא לוקחים את הפירות לעצמם ובעל הפירות חוזר ולוקח אותם לעצמו.

וכך הם פרטי הדין, בזמן הביעור צריך להוציא את הפירות לרשות הרבים ולהניח על הארץ, ויאמר 'פירות אלו הפקר לכל' בפני ג' אנשים אפילו הם אוהביו שיועד שלא יקחו את הפירות לעצמם, וצריך שיהיו לפחות שנים מתוכם גדולים ואחד קטן, ואין מועיל הפקר בפני אשתו ובניו הסמוכים על שולחנו, לאחר ההפקר רשאי לזכות שוב בכל הפירות ואין הגבלה בכמות הזכיה.

וכתב בדרך אמונה (שמיטה ויובל פרק ז ציון ההלכה אות

הג"ר יוסף ליברמן זצ"ל (משנת יוסף חלק ג סימן לו) מכיון שבימינו יש פרדסנים שמשאירים את האתרוגים על העצים כל החורף, לכן נחשב שעדיין לא כלה לחיה מהשדה ולא הגיע זמן הביעור.

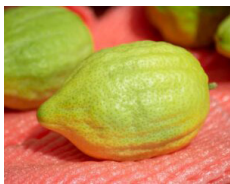
וכתב הג"ר **יצחק שטראוס שליט"א** (משמחי לב פרק ח סעיף ו ואות רמו רמז) בביאור המציאות של גידול האתרוגים, ודברי הפרדסנים בענין האתרוגים וזמן הביעור שלהם, ומבואר שם שהיום נשארים האתרוגים זמן רב על העצים. וכן מאריך לבאר הג"ר **מיכאל גלעדי שליט"א** (הליכות שדה 161) שכיום האתרוגים נשארים זמן רב על העצים.

5. אתרוגים של קטנים

הפקד של קטן: מבואר ב**בגמ'** (בבא מציעא דף כב:) יתמי דלאו בני מחילה נינהו מאי. ופירש **רש"י** יתמי קטנים, שאין הפקירן הפקר. ולכאורה מה יעשה קטן שיש לו אתרוג של שביעית, איך יקיים מצות ביעור, ומה ניתן לעשות עם האתרוג שלו. ויש בזה כמה נקודות.

לדעת הג"ר **שאל ריינברג שליט"א** (בהוראה לרבני הילכתא) הקטן יכול להניח את האתרוג ברשות הרבים וממילא הוא יהיה מופקר. [ויש להעיר, אם כן מדוע נכתב שצריך להפקיר בפני ג', מה שונה מקטן שמספיק בכך שמוציא את האתרוג לרשות הרבים].

אביו של הקטן יכול להפקיר את הפירות מדין אפטרופוס, וכמו שמצינו ב**בשו"ע** (ח"מ סימן רצ סעיפים יד-טו) שהאפטרופוסים יכולים לתרום ולעשר נכסי יתומים, כדי שלא להאכיל את היתומים דבר האסור. וכן קונים לקטנים חפצי מצוה, והכלל הוא שעושים לקטנים כל מצוות עשה שיש להם קצבה למרות שאינם חייבים, אלא כדי לחנכן.

לדעת הג"ר **אלון פויכטונגר שליט"א** (בהוראה לרבני הילכתא) האבא יכול לעשות מהאתרוג ריבה, וכך הוא קונה את האתרוג בשינוי מעשה, ואחר כך הוא יכול להפקירו. כאשר הקטן הגיע לגיל 12, כתב **המהר"ם שיף** (חידושי המצות מצוה קו אות ב) כיון שהנדרים שלו חלים מדאורייתא כי הוא מופלא הסמוך לאיש, ושיטת **הרמב"ם** (הלכות נדרים פרק ב) שהפקד חל מדין נדר, ולכן כמו שהקטן יכול לנדור הוא יכול גם להפקיר. הרחבה בענין מובאת בספר **הקטן והלכותיו** (פרק פס ה' הערה א) שבהיא בזה דעות, האם מועיל הפקר במופלא הסמוך לאיש.

עוד יתכן שקטן לא חייב בביעור, שהרי אינו חייב במצוות, וקטן האוכל נבילות אין בית דין מצווים להפרישו. ומה שנקט **המנחת חינוך** (מצוה תעז סוף אות ב) ששייך מצות שמיטת כספים בקטן, ומפסיד הקטן את ההלוואה אם לא עשה פרזבול, היינו מחמת ששביעית היא אפקעתא דמלכא (הוא) בהרחבה בגיליון מספר 368 בענין 'פרזבול בחסכון לכל חינוך' (לד'), אך סברא זו לא שייכת לגבי חובת ביעור. ולכאורה מדין חינוך צריך האב לחנכו לבער את האתרוג שלו, ואם לא יוכל להפקירו יצטרך לשרפו אחרי זמן הביעור.

שנשאר על העצים הוא לא קדוש בקדושת שביעית, ויכול למנוע מהחיות לאוכלו, ונחשב שכלה מיד לחיה מהשדה. וכן לדעת **המנחת שלמה** (תניא כב אות ט) אם יש ביעור באתרוגים, הולכים אחרי הלקיטה.

אחרי סוכות: לדעת **המהר"ל דיסקין זצ"ל** (מובא במשנת יוסף חלק ג סימן לד) צריך לאכול את האתרוג מיד אחרי סוכות, כי עד אז יש קצת אתרוגים על העצים, ונחשב שלא כלה לחיה מהשדה.

וכן נהג **החזון איש** (ארחות רבינו חלק ב עמוד שלג, חלק ג עמוד רסז) לאכול את האתרוג המטוגן מיד אחרי סוכות, שמא יגיע זמן הביעור, אך לא ידוע מתי הזמן המדויק של הביעור. וביאר הג"ר **צבי ובר שליט"א** שאולי סברתו שהולכים אחר הלקיטה, ורק ניתן להקל מצד האתרוגים שנפלו מהעץ, שעד שהם ירקיבו עדיין נחשב שיש לחיה בשדה, ולא ידע מתי נקרבים האתרוגים. מאידך **בחזו"א** (שביעית פרק טו ס"ק ג) ו**בדריך אמונה** (פ"ז ס"ק י) מוכח שסבר שלענין כלה לחיה אם הגיע לעונת המעשרות בשנת השביעית דהיינו גדל שליש והשאר גדל בשמינית לא נחשב שכלה לחיה, וממילא לפי סברא זו עד שבט עדיין לא כלה לחיה, וא"כ מעיקר הדין לשיטתו ניתן להשאיר עד שבט, רק לכתחילה יש לבער קודם.

ספק: והג"ר **יעקב ישראל קניבסקי זצ"ל** (ארחות רבינו עמוד רסז) הסתפק מתי בדיוק הזמן של ביעור האתרוגים, ושמה הוא בתחילת החורף. וכתב **בתשובות והנהגות** (חלק ד עמוד תמט) שלא ברור מתי הוא זמן הביעור של האתרוג, ובזמננו רבים תולשים כל האתרוגים סמוך לסוכות שלא יתקלקל כח האדמה בחינם.

והעיד הג"ר **חנוך אלבק שליט"א** ששאל את הג"ר **ניסים קרליץ זצ"ל** בתאריך כ"ט שבט תשס"ט מתי הוא זמן הביעור באתרוגים, והשיב לו שיש עוד הרבה זמן, והוסיף שזה לא ברור מתי הוא זמן הביעור.

לדעת הג"ר **שמואל מסלנט זצ"ל** (תורת רבינו שמואל מסלנט חלק ד סימן נח אות ד, ספר השמיטה להגרי"מ טוקצ'ינסקי חלק א פרק ט אות ט' הערה ד) ברוב השנים האתרוגים מחזיקים על העצים עד חודש טבת או שבט, ורק אחר כך הם מתחילים לנשור מהעץ ונחשב שכלה לחיה מהשדה, ולכן קבעו בלוחות שזמן הביעור בשבט. ובשו"ת **משנת יוסף** (חלק ב סימן יט) חקר בטעמו של הגר"ש מסלנט, האם הרקבו קובע, ובשבט כבר כל הפירות נרקבים, או שהלקיטה קובעת ובשבט נלקט הכל לקראת החנטה החדשה.

שבט: והסיק בשו"ת **מנחת יצחק** (חלק ג סוף סימן צב) שזמן הביעור מספק הוא בחודש שבט, אך אין זה בודאי. וכאשר לא נודע לנו בבירור שנהיג זמן הביעור של האתרוגים כמו בנדון דידן, אין לעשות מעשה בידים, ואין עצה רק להמתין עד שיפסל מאכילה ממילא, ואחר כך לבער אותו.

אינו קבוע: לדעת הג"ר **שאל ריינברג שליט"א** (בהוראה לרבני הילכתא) זמן הביעור של האתרוגים אינו קבוע מראש תמיד, אלא בכל שמיטה יש להם זמן ביעור אחר. ולדעת

משיב כהלכה

סיכום הגיליון:

דינים העולים

ההגרלה השבוע על 100 שקל מזומן

הזוכה בהגרלת גיליון 370 בסך 100 שקל מזומן

האברך המופלג הג"ר פנחס גרינברג שליט"א

ישיבת מיר ירושלים ביהמ"ד 'בית שלום'

שאלה: מה צריך לעשות אחרי סוכות, עם

אתרוגים שיש בהם קדושת שביעית?

האם ובאיזה אופן מותר לעשות את הפעולות הבאות: להניח שיצטטק, לבשלו, להכין מרקחת (ריבה) או ליקר אתרוגים, לאוכלו חי בראוי לאכילה, לתחוב בו ציפורן לבשמים להבדלה, לאשה מעוברת לגנוס את הפיטם, לנטוע את הגרעינים?

מקורות: רמב"ם (שמיטה ויובל פרק ה הלכה ב, פרק ז הלכה ג); **דרך אמונה** (פרק ה ס"ק יג, פרק ז ס"ק יד); **תורת הלוי** (עמוד רצט); **תשובות והנהגות** (חלק ד עמוד תמט); **משנת יוסף** (חלק ג סימן לו, חלק יב סימן סג, חלק יג סימן שו); **חוט שני** (עמוד רנד, עמוד רסז); **הליכות שלמה** (פרק ז הערה 91); **ארחות רבינו** (חלק ג עמוד רסה); **אשרי האיש** (יו"ד חלק ב עמוד רמד); **המינים המהודרים** (עמוד קט ואילך).

במדרוז זה מופיעה שאלה שבועית בנושא הגיליון הבא, כל מי ששולח חשונה נכונה על השאלה נכנס להגרלה. ההגרלה על דעת רבני המפעל. התשובות המובחרות ישולבו במידת האפשר בגיליון הקרוב.

בכדי להשיב ולהכנס להגרלה, מספיק לעיין במראה מקום אחד! נא לשלוח את התשובות עד יום ראשון הקרוב בערב (תשובה שתגיע אחרי יום ראשון תכנס להגרלה הבאה). בצירוף פרטי המשיב (שם, טלפון, מקום לימוד) באתח מהאפשרויות הבאות:

1. בקו 'הילכתא' טלפון 02-5377085 שולחה 4

2. בעמודות 'נדרים פלוס' לקהילות, קופת 'הילכתא' - 'עומק הפשט'

3. בחדר 'קול השלשון', ישיבת מיר ירושלים, תיבת 'הילכתא'

4. במקס מספר 1532-6507823

5. במייל 5047867@gmail.com

המדור הוקדש

לרפואת הילד כמר אלחנן בן בלהה הי"ו לרפואה

שלימה בתוך שאר חולי ישראל

א. **ביעור פירות שביעית:** אדם שיש לו רק כשיעור מזון ג' סעודות לו ולבני ביתו אינו חייב לבערם. אם יש לו יותר ממזון ג' סעודות מצוה לבער מביתו בזמן הביעור את הפירות שגדלו בשנת השמיטה, זמן הביעור הוא כאשר מין הפרי אינו מצוי יותר בשדה. לרוב האנשים חיוי ביעור הוא מדאורייתא, והרמב"ן מצדד שחיוי ביעור הוא רק מדרבנן.

ב. **כיצד מבצעים:** לדעת הרמב"ם - המצוה היא לכלות ולבער מן העולם את הפירות שהגיע זמן ביעורם. לדעת הראב"ד - יש שני שלבים בביעור. ולדעת הרמב"ן וכך המנהג - מצות ביעור הוא להוציאם לרשות הרבים ויאמר 'פירות אלו הפקר לכל' בפני שלשה אנשים, לפחות ב' גדולים ואחד קטן.

ג. **חוזר חזקה:** מותר להפקיר את הפירות בפני ג' אוהבי אף שידע שלא יקחו את הפירות, ולא מועיל להפקיר בפני אשתו או בניו הסמוכים על שלחנו. לאחר שהפקיר מותר לו לחזור ולזכות בשלש אנשים, ללא הגבלה, ויאכלם בקדושת שביעית.

ד. **ביעור אתרוגים:** התחבטו הפוסקים האם ומתי זמן הביעור באתרוגים, ונאמרו השיטות הבאות; אחרי ראש השנה דשמינית / אחרי סוכות / ברוב השנים טבת או שבט / בכל שמיטה זמן ביעור שנה / לדעת הרמב"ם כיון שנשאר אתרוגים בשדה אין חיוי לבער את האתרוגים שברשותו / החזו"א חולק ומחייב בביעור.

עדכוני הלכה

בית קונה בית

הפקיר את הבית: התפרסם המעשה, על אדם שהיה לו בביתו כמות גדולה של ארגונים עם קבוקי יין שביעית שהגיע זמן הביעור, ובמקום להוציאם לרשות הרבים כדי להפקירם, אמר לשלשה אנשים שהוא מפקיר את ביתו עם היין שבתוכו. לשמע הדברים, מיהר אחד מהשלשה אל הבית, והוציא את דלת הבית ממקומה והחזירה שוב על צירה, בכדי לבצע בדירה קנין של נעל גדר ופרץ, ובכך חישב לקנות את הבית לעצמו. דעתם של גדולי ישראל לא היתה נוחה ממעשיו, ואף מצאו דרך להוציא את הדירה מרשות הזוכה, שכן ברגע שבעל הדירה הפקירה, נקנתה לשכן מלמטה בקנין חצר, והשכן מסכים להשיבה לבעליה. קריה מלך (סדיגורה גליון ז עמוד פח). **זרע יצחק** (יבמות סימן פג הערה קז). ויש לדון בזה ממכמה אנפי, ואכ"מ.

נושא הגליון הבא:

'אתרוג שביעית אחר סוכות'

טלו חלק בזיכוי הרבים העצום, והשתתפו בהוצאות הגיליון הבא

הגיליון נועד לעזור את לב הלומדים, נא לא לסמוך על הדברים הלכה למעשה בלי לעיין במקורות

הגיליון הוקדש לעילוי נשמת האברך החשוב מחשובי הלומדים בישיבת מיר ירושלים הר"ר יעקב ישראל וורשוואר זצ"ל ב"ר יבדלחט"א הר"ר חיים יצחק שליט"א נלב"ע בפתח בדמי ימיו כ"ח תשרי תשפ"ג ת.נ.צ.ב.ה.

הילכתא

לדעת לחיות מהלכה

גיליון שבועי עומק הפשט

שיעורים וימי עיון

בית הוראה טלפוני

בירורי הלכה אקטואליים

קו מידע הלכתי

חוברות הדרכה

מכון הילכתא 02-535-0535

מענה אנושי בית הוראה מערכת הגיליון

קו מידע הלכתי

02-5377-085

5047867@gmail.com לקבלת הגיליון במייל: בית הוראה מערכת הגיליון

פקס: 02-6507823

ניתן להאזין לשיעורים, הודעות, עדכונים, רישום להגרלות, ועוד...